

Nr 66.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående garanti för ett obligationslån, avsett att upptagas av Torne och Muonio gränsälvars flottningsförening; given Stockholms slott den 20 februari 1925.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Sven Linders.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 februari 1925.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför departementschefen, statsrådet Linders:

I en till Kungl. Maj:t ställd, av domänstyrelsen med utlåtande den 25 februari 1924 överlämnad framställning har Torne och Muonio gränsälvars flottningsförening anhållit om tillstånd att upptaga ett av svenska och finska staterna garanterat obligationslån å 1,500,000 kronor till bestridande av i Torne och Muonio gränsälvar nedlagda kostnader för vattendragens flottbargörande.

Till stöd för sin framställning har flottningsföreningen anført bland annat följande.

Framflottning av virke i Torneälven uppgaves hava ägt rum ända sedan 1850-talet i fråga om sågat virke och av timmer från början av 1870-talet. Så länge inga flottledsbyggnader vore utförda i vattendraget, kunde flottning ske endast i fasta flottar och därvid endast i begränsade kvantiteter. Med stigande virkespriser hade emellertid flottningen fått allt

större omfattning och uppgåves, att år 1912 framflottats inemot 600,000 klampar, den största fastflottning som någonsin ägt rum. Med stegrad efterfrågan å virke hade emellertid kravet på förbättrade flottningsförhållanden följt och enligt deklaration med Ryssland den $\frac{3 \text{ juli}}{20 \text{ juni}}$ 1917 hade överenskommelse mellan svenska regeringen och ryska provisoriska regeringen träffats angående ordnandet av lösflottningen i Torne och Muonio älvar. Den 30 mars 1918 fastställdes av länsstyrelsen i Norrbottens län och landshövdingen över Uleåborgs län reglemente för Torne och Muonio gränsälvars flottningsförening.

Efter det landshövdingen över Uleåborgs län, vad beträffade finska sidan, lämnat motsvarande medgivande, hade länsstyrelsen i Norrbottens län i resolution den 12 maj 1919 funnit skäligt för sin del lämna flottningsföreningen tillstånd att under år 1919 bedriva lösflottning i Torneå och Muonio gränsälvar från Muonionalusta till älvens utlopp i Bottniska viken.

Dessförinnan hade av svenska och finska staterna gemensamt förordnats om syn för vattendragens i fråga reglering för allmän flottning, vilken syn i huvudsak verkställdes sommaren 1919.

På därom av flottningsföreningen den 15 september 1919 gjord framställning beviljade länsstyrelserna genom resolution den 7 augusti 1920 flottningsföreningen tillstånd att tillsvidare under fem år från och med den 1 augusti 1920 bedriva lösflottning i Muonio och Torne älvar från och med Muonionalusta till Torne älvs utlopp ävensom att för flottningens underlättande under tillsyn av en av länsstyrelserna utsedd kontrollant utföra vissa regleringsarbeten enligt ansökningen bifogat förslag, vilket till huvudsaklig del utgjorde ett utdrag av synemännens blivande förslag och till en mindre del en inskränkning eller avkortning av det samma genom upptagande av vissa provisoriska anordningar eller bomledningar, där synemännen hade tilltänkt byggnader av mera permanent natur.

Dessa arbeten hade numera blivit utförda och av synemännen vitsordade såsom ändamålsenliga och ägnade att avsevärt förbilliga flottningen ävensom att möjliggöra och säkerställa lösflottningen av väsentligt större kvantiteter än som förut kunnat framflottas i fasta flottar. Så hade under år 1923 framflottats ej mindre än 12,013,846 kbft. och hade de utförda byggnaderna därvid visat sig tillfyllest och till fullo motsvara alla förväntningar på desamma. De utförda regleringsarbetena hade dragit en kostnad av 2,172,676 kronor 94 öre.

Till bestridande av dessa kostnader hade flottningsföreningen av domänstyrelsen erhållit ett amorteringslån å 550,000 kronor, för vilket årliga räntan utgjorde 5 procent, som föreningen givetvis vore angelägen att få behålla på samma villkor, medan återstoden erhållits genom i svenska handelsbanken upptagna växellån, för vilkas säkerhet flottningsintressenterna tecknat borgen »en för alla och alla för en».

De räntor, som de förlagsgivande bankerna betingade sig, medförde naturligtvis högre amorteringsavgälder å flottgodset än som bleve fallet, om billigare lån kunde erhållas. För intressenterna vore det även motbjudande att teckna borgen å växellån, enär de sedermera icke kunde få sina namn dödade å desamma, även om de skulle upphöra att vara intressenter i flottleden, varigenom deras engagement i bankerna ökades och kreditgivningen till dem under dessa penningknappa tider givetvis försvårades.

Då regleringen av ifrågavarande vattendrag och ett rätt handhavande av flottningen utgjorde en nödvändig förutsättning för ett rationellt utnyttjande och skötsel av de stora skogsområden, vilka till största delen tillhörde respektive stater, syntes det vara i första rummet ett statsintresse, att företaget även bleve på det mest ekonomiska sätt finansierat. Detta önskemål torde bäst kunna förverkligas bland annat genom att flottningsföreningen erhöle billiga förlagslån, för vilkas säkerhet intressenterna icke borde åläggas teckna borgen, och torde härvid enda utvägen vara, att antingen svenska och finska staterna iklädde sig ansvarsskyldigheten eller också beviljade statslån. Med de höga räntor, som för närvarande vore rådande, torde önskemålet om *billiga* lån dock icke kunna förverkligas på detta sätt, åtminstone icke i fråga om de medel, som eventuellt skulle kunna erhållas inom Finland. Härtill komme, att respektive statskassor för närvarande redan vore hårt betungade, varför detta förfarande syntes mindre lämpligt. Otvivelaktigt skulle frågan bäst kunna ordnas, om flottningsföreningen erhöle tillstånd att upptaga ett obligationslån, för vilket svenska och finska staterna lämnade garanti, vilket vore en nödvändig förutsättning för försäljningen av obligationerna. Härigenom kunde målet nås, utan att statskassorna behövde anlitas.

Domänstyrelsen har hemställt om bifall till framställningen.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har den 30 juni 1924 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört bland annat följande.

Till belysande av i vad mån arbetenas utförande vore att anse såsom ett statsintresse finge länsstyrelsen hänvisa till en av överjägmästaren J. Wallmark gjord sammanställning beträffande areal, skogsmark m. m. inom flodområdet. Av denna sammanställning framginge, att de skogsmarker, från vilka virke tillfördes reglerade delar av gränsälvarna, utgjordes på *svenska sidan* av

43 % statsskogar med 72 % av totala virkestillsläppningen

1 % ecklesiastika skogar

10 % allmänningsskogar med 5 % av totala virkestillsläppningen

46 % enskilda skogar » 23 % » » »

Av enskildas skogar ägdes blott 0.9 % av trävarublag.

På *finska sidan* uppginge motsvarande siffror till

67 % statsskogar med 54 % av virkestillsläppningen

33 % enskilda skogar » 46 %

Av enskildes skogar ägdes 1.6 % av hela skogsmarksarealen av trävarubolag.

Härav framginge således, att de båda staterna ägde ett oerhört stort intresse av, att flottningsförhållandena och därmed även finansieringen av flottledernas utbyggande ordnades på mest ekonomiska sätt och att trävarubolagens intressen i jämförelse härmed vore mycket obetydliga. Visserligen köpte dessa mestadels virket å rot från statskogarna men minskades rotvärdena med samma belopp, vartill flottnings- och amorteringskostnaderna uppginge.

Länsstyrelsen, som tillstyrkt framställningen, har i detta sammanhang ansett sig böra ifrågasätta, om icke av respektive länsstyrelser utsedda ombud borde tillerkännas samma befogenhet som övriga ledamöter i styrelsen inom flottningsföreningen. Länsstyrelsen ansåge dock, att härmed kunde anstå tills hela deklarationen bleve reviderad, vilken fråga snart torde komma att upptagas till prövning.

Statskontoret har i utlåtande den 4 augusti 1924 anfört bland annat följande.

Då det måste anses vara av stort intresse för svenska statsverket, att flottningsföreningens upplåning företoges på sådant sätt, att minsta möjliga kostnad därav föranleddes, hade statskontoret intet att erinra mot, att underhandlingar inleddes med finländska myndigheter om de två staternas medverkan för upplåningens ändamålsenliga ordnande.

Vad beträffade Sverige, skulle det givetvis ställa sig billigast, om staten själv ombesörjde inlåningen av det erforderliga beloppet och därefter i sin tur lånade ut det till föreningen. De ifrågasatta underhandlingarna syntes därför främst böra avse undersökande av frågan huru de finländska myndigheterna skulle komma att ställa sig till en sådan anordning och villkoren härför. Kunde saken ej på sådant sätt ordnas, syntes underhandlingarna böra avse frågans ordnande i form av obligationslån med garanti av de två staterna. Vörd beaktande syntes den av länsstyrelsen i Norrbottens län framkastade tanken att, därest de två staterna trädde emellan för ordnande av föreningens lånefråga, representanter för respektive stater borde äga rätt att deltaga i beslut inom flottningsföreningens styrelse.

Från utrikesdepartementet har sedermera överlämnats »Förordning angående beviljande av statsgaranti för ett av Torne—Muonio älvars flottningsförening upptaget obligationslån, given i Helsingfors den 30 december 1924», vilken är av följande lydelse:

»Med Riksdagens begivande bemyndigas, på föredragning av Finansministern, Statsrådet härmed att å statens vägnar ikläda sig garanti för ett av Torne—Muonio älvars flottningsförening upptaget obligationslån av 1,500,000 kronor, på vilkor att svenska staten förbinder sig till enahanda garanti för sagda lån.»

Departements-
chefen.

Denna frågas ordnande torde även för svenska statsverket vara av stort intresse. Såsom av statskontoret framhållits, skulle det för Sveriges del hava

kunnat ifrågasättas, att staten själv ombesörjde inlåningen av erforderliga belopp. Då emellertid finska staten, på sätt här ovan omnämnts, biträtt flottningföreningens hemställan under villkor att svenska staten förbunde sig till enahanda garanti, anser jag mig böra förorda föreningens framställning. Det torde få överlämnas till Kungl. Maj:t att i samband med förbindelsens tecknande bestämma de villkor och former, varunder garantien skall ställas. Tillräckliga skäl synas mig icke hava förebragts för att lämnandet av denna garanti skulle förbindas med rätt för ett statens ombud att deltaga i beslut inom flottningföreningens styrelse.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *dels* medgiva, att Kungl. Maj:t må — under förutsättning av liknande förbindelse från finska statens sida — förbinda svenska staten att ikläda sig garanti för ett obligationslån å 1,500,000 kronor, som är avsett att upptagas av Torne och Muonio gränsälvars flottningförening,

dels ock bemyndiga riksgäldskontoret att i fall av behov infria nämnda förbindelse.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Allan Tigerschiöld.